

10'DAN AZ ÇALIŞANI BULUNAN VE AZ TEHLİKELİ SINIFTA YER ALAN İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ HAKKINDA BİLGİ NOTU

2012 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Başlıklı 6.maddesi ile İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi başlıklı 7.maddesi¹ 01.07.2016 tarihinde yürürlüğe girecektir.

İlgili maddeler uyarınca 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği (İSG) hizmetleri ile ilgili bazı yükümlülükler getirmektedir. İşyerlerinin tehlike sınıfı Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir. Konuya ilişkin tebliğe² göre profesyonel meslek kuruluşlarının faaliyetleri (birlikler, odalar, dernekler) az tehlikeli sınıfta yer almaktadır. Aşağıda bu yükümlülüklerle ilişkin bilgiler açıklanacaktır.

1) 01.07.2016 Tarihinde Yürürlüğe Girecek Olan 6. Madde İle Getirilen Yükümlülükler Nelerdir?

a) İşyeri Hekimi ve İşgüvenliği Uzmanı ile ilgili yükümlülükler:

Maddede 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin İSG hizmeti alması düzenlenmiştir. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin İSG hizmetlerini dört şekilde yerine getirebilir:

- İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırmak (yarı veya tam zamanlı)
- Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet satın alması
- İş güvenliği uzmanı ya da işyeri hekimi belgesine sahip ise tüm İSG faaliyetini bizzat yürütmesi
- Bakanlıkça ilan edilen eğitimi aldığı takdirde işe giriş ve periyodik muayeneler, tetkikler ve çalışma ortamı ölçümleri hariç olmak üzere İSG faaliyetini bizzat yürütmesi

İşyerinde Meslek Eğitim Kanunu kapsamında çırak statüsünde ve Yükseköğretim Kanunu kapsamında stajyer statüsünde bulunanlar hariç tüm çalışanlar çalışan sayısına dahil edilir. Aynı işverenin Türkiye genelinde birden fazla tescilli ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerinin olması halinde, iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri üstlenilebilecek işyerlerinin belirlenmesinde Sosyal Güvenlik Kurumundaki tescil kayıtları esas alınır.

b) Diğer İSG Hizmetlerine ilişkin Yükümlülükler:

¹ Madde metninlerine İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun bulunduğu şu bağlantıdan ulaşılabilir;

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6331.pdf>

² İlgili Tebliğ İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği olup tebliğin eklerinde bulunan EK-1 belgesinde tüm işyerlerinin tehlike sınıflandırma tablosu bulunmaktadır. Birlik, oda ve derneklerin tehlike sınıfı belgenin S/94/12/05 başlığında bulunmaktadır. Şu bağlantıdan tebliğe ulaşılabilir:

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=9.5.16909&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=i%C5%9Fyeri%20tehlike>

Maddenin yürürlüğe girmesiyle getirilen bir diğer değişiklik ise tehlike sınıfı ve çalışan sayısı fark etmeksizin tüm işyerlerinin işverenlerine İSG hizmetleri ile ilgili bir takım yeni görevler yüklenmesidir. Genel itibariyle bunlar; İSG hizmeti alınan kişi ve kurumlar ile işbirliği yaparak gerekli araç, gereç, mekan ve zamanı sağlamak, bu kişi/kurumların yazılı olarak bildirdiği tedbirleri yerine getirmek ve İSG için risk teşkil eden konular hakkında hizmet alınan kişileri/kurumları ve işyerine gelen üçüncü kişileri bilgilendirmektir.

2. Bakanlıkça İlan Edilen Eğitimi Alan İşverenin Yükümlölükleri Nelerdir?

Bakanlıkça verilen eğitimi alan işverenin, Bakanlığının düzenlediği İSG-KATİP adlı sistem üzerinden kayıt yaptırması zorunlu olup İSG hizmetlerini yürütme yükümlölüğü İSG-KATİP'e kayıt tarihi itibari ile başlayacaktır.

Bunun ardından işveren hem Kanun'un işverenlere attetiği yükümlölükleri hem de İSG hizmetlerini birlikte yürütecektir. İşverenin aldığı eğitim çerçevesinde rehberlik, risk değerlendirmesi, çalışma ortamı gözetimi gibi İSG hizmetlerini yerine getirmesi gerekmektedir. Bu hizmetler kapsamında işverenin çalışan başına aylık en az 10 dk ayırması zorunludur.

3. Bakanlıkça İlan Edilen Eğitimi Alan İşverenin Yapmaya Yetkili Olmadığı İşlemler Nasıl Yerine Getirilecektir?

Bakanlıkça ilan edilen eğitimi alan işverenin yapmaya yetkili olmadığı işe giriş ve periyodik muayeneler ile tetkik hizmetlerinin işyeri hekimlerinden, kamu sağlık hizmet sunucularından veya aile hekimlerinden alınması mümkündür. Çalışma ortamı ölçümleri ise Bakanlık tarafından yetkilendirilen laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilir. Ayrıca, alışanların İSG eğitimlerinin de eğitim alan işveren tarafından verilmesi mümkün olmayıp bu eğitim, İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri tarafından, işçi, işveren ve kamu görevlileri kuruluşları veya bu kuruluşlarca kurulan eğitim vakıfları ve ortaklaşa oluşturdukları eğitim merkezleri, üniversiteler, kamu kurumlarının eğitim birimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş eğitim kurumları ve ortak sağlık ve güvenlik birimleri tarafından verilebilmektedir.

4. İSG Hizmetlerinin İşveren Tarafından Yürütölmesi İçin Bakanlıkça İlan Edilen Eğitimin Kapsamı Ve Niteliği Nedir?

Konuyu düzenleyen ilgili Yönetmeliğe³ göre, Eğitimler; açıköğretim sistemi ile eğitim vermede yetkin, her ilde sınav merkezi, büro ve akademik danışmanlık hizmetleri bulunan üniversitelerce Bakanlıkla protokol yapmak suretiyle verilebilecektir.

09.10.2015 tarihinde Anadolu Üniversitesi ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereğince eğitim şu anda Anadolu Üniversitesi tarafından "İşveren ve İşveren Vekili İçin İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri E-Sertifika Programı" adı altında verilmektedir.⁴

Katılım için reşit olmak dışında herhangi bir şart aranmamakta olup kayıt bedeli 250,00 TL'dir. Sertifika programı kapsamında hazırlanan kitaptan ve e-öğrenme hizmetlerinden yararlanılabilecek olup sınavdan 100 üzerinden 50 puan alanlar başarılı olmuş sayılacaktır.

5. Getirilen Kurallara Uyulmamasının Yaptırımı Nedir?

Yukarıda açıklanmış olduğu gibi 6.madde ile getirilen değişikliklerin iki ayrı başlıkta değerlendirilmesi gereklidir. Bu sebeple maddeye uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımların da iki başlıkta değerlendirilmesi uygun olacaktır.

a) Maddede belirlendiği şekliyle iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene, görevlendirmediği her bir kişi için 5.000,00 TL, aykırılığın devam ettiği her ay için de aynı meblağ kadar idari para cezası verilir. Bu doğrultuda İSG hizmetinin satın alınmaması ya da 10'dan az çalışanı bulunan az tehlikeli işyerlerinde işverenin hem eğitim almayıp hem de işyerinde herhangi bir surette İSG hizmeti sağlamaması halinde de anılan ceza uygulanacaktır.

b) İSG hizmeti alınan kişi ve kurumlar ile işbirliği yapılmaması, gerekli araç, gereç, mekan ve zamanın sağlanmaması ve İSG için risk teşkil eden konular hakkında hizmet alınan kişilerin/kurumların ve işyerine gelen üçüncü kişilerin bilgilendirilmemesi halinde her bir ihlal için ayrı ayrı 1.500,00 TL; İSG hizmeti alınan kişi ve kurumların yazılı olarak bildirdiği tedbirlerin yerine getirilmemesi halinde her bir tedbir için ayrı ayrı 1.000,00 TL idari para cezası verilir.

6. Yürürlüğe Girecek Olan 7. Madde İle Getirilen Yenilikler Nelerdir?

7. Madde, İSG hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için ÇSG Bakanlığı tarafından verilebilecek desteği düzenlemektedir. Her ne kadar madde, böylesi bir yardımdan 10'dan az çalışanı bulunan tehlikeli veya çok tehlikeli işyerlerinin faydalanabileceğini hükme bağlamış olsa da 10'dan az çalışanı bulunan az

³ İlgili Yönetmeliğin adı; İşyerlerinde İşveren Veya İşveren Vekili Tarafından Yürütülecek İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerine İlişkin Yönetmelik'tir ve şu bağlantıdan ulaşılabilir:
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.20857&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=i%C5%9Fyerlerinde>

⁴ Program ile ilgili diğer bilgilere şu bağlantıdan ulaşılabilir:
<http://esertifika.anadolu.edu.tr/program/14/isveren-ve-isveren-vekili-icin-is-sagligi-ve-guvenligi>

tehlikeli işyerlerinin de Bakanlar Kurulu'nun karar alması halinde faydalanması mümkün olabilecektir. Buna karşılık mevcut durumda Bakanlar Kurulu tarafından alınmış bu yönde bir karar bulunmamaktadır.